

položek se jedná o test inspirovaný Ravenovým inteligenčním testem) je 0,5.⁴⁹ Podobná korelace prý byla prokázána v USA i mezi testem GRE a IQ testem.

Testy studijních předpokladů mohou dobře sloužit na školách obecného zaměření, kde převis zájemců o studium není příliš velký oproti počtu možných přijatých studentů, a zvláště tam, kde k oborové diferenciaci nedochází hned od prvního ročníku. Jedná se o fakulty typu právnická, sociálních věd, ekonomická. Při výběru zájemců do specifických oborů určité fakulty musí být test studijních předpokladů doplněn testem obsahově více vázaným k oboru studia (např. matematicko-fyzikální fakulta), aby se zvýšila predikční síla celého přijímacího řízení. Pokud se jedná o obory, kde je navíc i vysoký převis zájemců (např. psychologie), je potřeba přijímací řízení postavit velmi specificky vzhledem k danému oboru. Zájemci o tyto obory dosahují většinou vynikajících výsledků v testech studijních předpokladů, a tento test tedy mezi nimi málo rozlišuje. Informace z něho získané jsou také méně relevantní ve vztahu k úspěšnosti ve studiu a požadavkům budoucí profese. Mohou hrát maximálně úlohu určitého filtru pro uchazeče, kteří mají být připuštěni do specificky zaměřeného přijímacího řízení. „Velké“ (možnost přijmout mnoho studentů, převis zájemců není tak velký) a „malé“ (lze přijmout jen pár studentů, převis zájemců je několikanásobný) obory řeší odlišné problémy při přijímacím řízení. „Velké“ obory nechtějí přijmout ty uchazeče, kteří by nebyli při studiu úspěšní, „malé“ obory zcela jistě nepřijmou i ty, kteří by úspěšní mohli být, ale chtějí při tomto rozhodování co nejméně chybovat a chtějí si vybrat z hlediska oboru (nejen z hlediska studijních výsledků, ale i výkonu profese) co nejlepší uchazeče.

Pro přijímací řízení na víceletá gymnázia či střední školy nabízí Scio obsahově shodně zaměřený test OSP, ale doplňuje jej nabídkou testu z matematiky a českého jazyka.

V letech 2004–2008 nabízel i CERMAT test podobně zaměřený pro žáky 5. a 9. ročníků. Test byl označen jako test studijních dovedností, v roce 2006 byl přejmenován na test obecných dovedností (blíže o projektech CERMAT v podkapitole 3.5).

Dosud existuje pouze málo dokladů o tom, zda a do jaké míry je možno studijní předpoklady zjišťované ve výše zmiňovaných testech rozvíjet v rámci školní výuky nebo systematickým nácvikem. Z toho důvodu je problematické zavádět testování studijních předpokladů na výstupu školního vzdělávání, neboť to evokuje představu, že výsledky v testu odrážejí práci školy. V případě, že výsledek silně koreluje s obecnou inteligencí, vypovídá však test spíše o tom, jak disponovaní žáci do školy nastoupili, než jak s nimi škola pracuje, a informace o výsledku může být zavádějící z hlediska hodnocení kvality školy. Proto je lepší hodnotit práci školy na základě takových kognitivních a nekognitivních výstupů, které škola jednoznačně ovlivňuje.

Aspekt cíleného rozvoje studijních předpokladů je zajímavý i ve vztahu k testům, které se na ně přímo zaměřují a slouží k přijímání na vysoké školy. Některé společnosti umožňují opakované (zpoplatněné) skládání těchto testů a zařazení do přijímací zkoušky nejlepšího výsledku. I když uchazeči zpočátku nesporně může pomoci, když se seznámí s formátem testování a otázek, následné opakované skládání testu je pravděpodobně vyhazováním peněz, neboť velké zlepšení dovednosti, kterou má test měřit, je málo pravděpodobné. Pravděpodobnější je postupné nacvičení variantnosti postupů pro řešení a následné rychlejší rozhodování při řešení testu. Tím se však snižuje validita pro měření té dovednosti, která je u testu deklarována. Nebo jinak nahlíženo, tento postup vnáší do interpretace výsledků testu i dovednost typu vytrvalosti a systematickosti při nácviku, což lze vidět i jako přínos pro to, co má test měřit. Negativní však je, že se do výsledku promítá nejen zmíněná nezamýšlená dovednost, ale i „finanční síla“ rodičů, kteří buď mají, nebo nemají příležitost svým dětem takové postupy nácviku hradit a chtějí, či

⁴⁹ Viz <https://www.scio.cz/o-vzdelavani/analyzy-a-studie-spolecnosti-scio/osp-iq.asp>